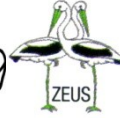

for a living planet

PRIOPĆENJE ZA MEDIJE

OTVORENO PISMO dr. SANADERU

„SPRIJEČITE UNIŠTAVANJE HRVATSKIH RIJEKA“

Zagreb, 19.12.2008.- Krajem rujna 2008. Hrvatska je usvojila i potpisala međunarodnu **Deklaraciju o rijeci Dravi** kojom se obvezuje da će, u cilju osiguranja zaštite prirodnih vrijednosti i ekoloških funkcija dravskog riječnog bazena za sadašnje i buduće generacije:

- provoditi cjelovito upravljanje slivom umjesto rascjepkanih sektorskih mjera,
- poboljšati ekološke funkcije rijeke i njenog poplavnog područja putem zaštite i restauracije poplavnih područja,
- cjelovito primjenjivati zakonodavstvo Europske Unije iz područja očuvanja voda i zaštite prirode,
- te očuvati rijeku Dravu kao „Ekološku kralješnicu“ regije.

U suglasju s gore navedenim ciljevima, Ministarstvo kulture RH je donijelo odluku o preventivnoj zaštiti rijeka Mure, Drave i Dunava, Državni zavod za zaštitu prirode izrađuje stručnu podlogu za zaštitu ovog područja u kategoriji regionalnog parka, područje je dio Nacionalne ekološke mreže, zbog svojih prirodnih vrijednosti od međunarodnog značaja predloženo je za uvrštanje na Pan-europsku ekološku mrežu NATURA 2000, te je u pripremi dokumentacija kojom bi se ovo područje predložilo za proglašenje prekograničnim Rezervatom biosfere „Mura-Drava-Dunav“, drugog takvog rezervata nakon Velebita.

I sve bi bilo gotovo idealno, da Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Hrvatske vode i Agencija za vodne puteve istovremeno ne nastoje svojim djelatnostima, prekomjernim korištenjem prirodnih dobara ovih rijeka (eksploatacijom šljunka i pijeska iz njihovih korita), planiranom gradnjom obaloutvrda, kamenih pera, produbljivanjem korita, regulacijom meandara, te “uređenjem“ – a u stvarnosti uništavanjem – prirodnog ušća Mure u Dravu i Posebnog zoološkog rezervata Veliki Pažut, u što kraćem vremenu uništiti što više prirodnih vrijednosti upravo na dijelovima rijeka gdje one još uvijek imaju očuvanu prirodnost, gdje održavaju prirodnu dinamiku nizinske poplavne rijeke i zadržavaju karakterističnu biološku raznolikost vrsta i staništa. Pri tome dolazi do sukoba nadležnosti dviju inspekcija kao i nepoštivanja zakona Republike Hrvatske, grubog kršenja ratificiranih konvencija, te obveza prema Europskoj uniji.

Ovi radovi na rijekama se opravdavaju nužnim “tehničkim održavanjem” korita u svrhu obrane od poplava ili plovnog puta, ali se ipak žele provesti bez pravovremenog obavještanja javnosti, izrade odgovarajućih studija utjecaja na okoliš i prirodu, te kršenjem ostalih zakonskih

odredbi iz Zakona o zaštiti prirode, Zakona o vodama, Zakona o zaštiti okoliša itd. Kako su ovi planovi regulacija rijeka obavijeni velom tajne moguće je da u nekim slučajevima projekta niti nema, nego se radi o sumnjivom i od javnosti skrivenom pokušaju da se iskoristi zadnji časak prije primjene regulativa EU i zgrne pozamašna financijska svota.

Posljednji slučaj se desio u rujnu 2008. kada je državni vodopravni inspektor g. Željko Makvić izdao rješenje za hitno tehničko i gospodarsko održavanje korita Mure i Drave na ukupno 9 lokacija, a sve bez Studije utjecaja na okoliš, ocjene prihvatljivosti zahvata za prirodu, mjera zaštite prirode te kompenzacijskih mjera, što je protivno Zakonu o zaštiti prirode (NN 70/05), članku 3. Zakona o vodama (NN 107/95, 150/05) i Zakonu o zaštiti okoliša (NN 110/07). Čim radovi počnu, neminovno će doći do intervencije inspekcije zaštite prirode koja će morati zaustaviti radove, te će doći do sukoba nadležnosti dviju inspekcija, tj. dva ministarstva – Ministarstva kulture i Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva. Ovo nije jedini izdvojeni slučaj, već su oni vrlo učestali i smatramo da je vrijeme da se takva situacija napokon riješi sukladno zakonskim propisima te na dobrobit lokalnog stanovništva i javnog interesa.

Uz to u saborskoj proceduri je i prijedlog novog Zakona o vodama koji dalje promovira sve vodnom okolišu štetene aktivnosti, na korist privatnika. Iako se navodi da je ovaj prijedlog u potpunosti usklađen s Okvirnom direktivom o vodama, to se u stvarnosti nije desilo već je došlo samo do kozmetičkih promjena starog zakona iz 1995./2005., a vidljivo je nametanje interesa Hrvatskih voda. Iz pouzdanih izvora saznajemo da postoje dvije verzije istog zakona, jednu je pripremila nadležno ministarstvo (MRRŠVG) i ono je usklađeno s pravnom stečevinom EU, a ovaj zakon trenutno u saborskoj proceduri je proizvod Hrvatskih voda i njihovih interesa.

Također smatramo, kao i kod svih aktivnosti održavanja korita nizinskih rijeka, da ovdje nije riječ o javnom interesu već o prevladavajućem privatnom interesu iskopavanja riječnog sedimenta (šljunka i pijeska) u količinama koje je nemoguće izmjeriti i utvrditi, a čime se višestruko oštećuje državni proračun, što će biti itekako bitno u idućim mjesecima financijske krize koja zahvaća i Republiku Hrvatsku. Nije nevažna niti činjenica da se **predmetni radovi regulacija rijeka plaćaju sredstvima poreznih obveznika** svih građana RH (koji će također „platiti“ i sve posljedične ekološke štete nastale ovim djelatnostima) dok **profit od eksploatacije šljunka i pijeska završava u rukama pojedinaca i njihovih privatnih tvrtki**. O problemu nezakonite eksploatacije pijeska i šljunka iz rijeka je već postavljeno pitanje nadležnim ministarstvima i u Saboru RH (gosp. Lesar).

Svi ovi slučajevi su već prijavljeni ili će biti prijavljeni Europskoj komisiji u Briselu, jer se radi o višestrukoj povredi kako nacionalnog tako i europskog zakonodavstva. Želimo obavijestiti nadležne o neuspjehu provedbe nacionalnog i međunarodnog zakonodavstva na terenu, što je veliki pokazatelj neuspjeha pristupa Republike Hrvatske Europskoj uniji u poglavlju Okoliš. Svjesni smo da se na državnoj razini i u smislu prilagodbe zakona radi puno i donekle možemo time biti zadovoljni. Kada, međutim, dođe do primjene tih zakona na lokalnoj ili regionalnoj razini, tada pravih promjena nema. Smatramo da je upravo primjena nacionalnog i europskog zakonodavstva na lokalnoj i regionalnoj razini područje na kojemu Vlada i nadležna ministarstva trebaju puno više raditi u narednom razdoblju.

Pritisci na prirodne i krajobrazne vrijednosti naše zemlje su mnogi i višestruki, provode se bez pravog planiranja i sagledanja pravih potreba i stvarnih nužnosti, već više po interesu pojedinaca ili lobija, a kako bi na brz i lak način došli do višestrukih profita (sjetimo se samo novousvojenog Zakona o golfu). U isto vrijeme, Hrvatska je bogata prirodnim bogatstvom, ali je i mala zemlja, te sve vrijednosti koje imamo, imamo u malom broju ili na maloj površini, pa i najmanji poremećaj može dovesti do velikih promjena i utjecaja na smanjenje biološke raznolikosti

naše zemlje. Kao primjer može poslužiti ptica mala čigra (*Sterna albifrons*), zaštićena vrsta i u Europi, koja je do prošle godine gnijezdila na sprudovima Drave, a aktivnostima vodnoga gospodarstva i prekomjernim iskapanjem sedimenta je danas nestala. Rijeka Drava je bila jedna od samo četiri rijeke u Europi gdje mala čigra gnijezdi.

Stoga putem ovog Ovorenog pisma apeliramo na premijera, dr. Sanadera, da svojim utjecajem riješi problem sukoba nadležnosti dvaju ministarstva, te da spriječi daljnju destrukciju hrvatskih rijeka i hrvatske biološke i krajobrazne raznolikosti.

Za više informacija:

Darko Grlica, Prirodoslovno društvo Drava, 095/905 8692, jasna.razlog-grlica@vt.t-com.hr

Tibor Mikuška, Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode, 099/402 42 82 tibor.kopacki.rit@gmail.com

Helena Hećimović, Ekološko društvo Koprivnica, 098/249 720, hello-english-lc@kc.htnet.hr

Goran Čižmešija, Zaštitarsko-ekološka udruga "Senjar", 040/688 809, goran.cizmesija@ck.t-com.hr

Irma Popović, Zelena akcija, 01/4818 480, 099/3149 625, irma@zelena-akcija.hr